

Proves d'accés a la universitat

Història de la filosofia

Sèrie 1

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

OPCIÓ A

[...] les idees de calor i de llum, que rebem del Sol per mitjà del tacte o dels ulls, comunament les considerem *qualitats reals*, existents en el Sol, i que hi són com alguna cosa més que simples poders. Però quan prenem en consideració el Sol, pel que fa a la cera que fon o blanqueja, considerem la tovor o la blancor produïdes en la cera no com a qualitats del Sol, sinó com a efectes dels seus poders. Tot i que, si ho pensem bé, aquestes qualitats de calor i llum, que són percepcions meves quan em sento escalfat o il·luminat pel Sol, no són en el Sol ni més ni menys del que hi són els canvis fets en la cera quan s'estova o es blanqueja per causa seva. Els uns i les altres són igualment poders del Sol, que depenen de les seves qualitats primàries, amb les quals pot, en un cas, alterar la massa, la forma, la textura o el moviment d'algunes de les parts insensibles dels meus ulls, o de les meves mans, i produir d'aquesta manera en mi les idees de llum o de calor; i pot, en l'altre, alterar la massa, la forma, la textura o el moviment de les parts insensibles de la cera, i produir d'aquesta manera en mi les idees distintes de blancor i flacciditat.

John LOCKE. *Assaig sobre l'enteniment humà*, llibre II, capítol VIII

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]
2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text l'expressió i el mot següents:
[1 punt]
  - a) «qualitats reals»
  - b) «poders»

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons John Locke, de la frase següent del text: «aquestes qualitats de calor i llum [...] no són en el Sol ni més ni menys del que hi són els canvis fets en la cera quan s'estova o es blanqueja per causa seva». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Locke que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]
4. Compareu la concepció de Locke sobre la possibilitat que hi hagi coneixement innat amb la concepció sobre aquesta mateixa qüestió d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental.
[2 punts]
5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «Si tinc la mà dreta en un recipient d'aigua a 5 °C i l'esquerra en un recipient d'aigua a 40 °C, i després poso totes dues mans en un recipient d'aigua a 25 °C, la sensació que tindrè a la mà dreta em portaria a pensar que l'aigua està calenta, però la que tindrè a la mà esquerra, que l'aigua està freda; però com que l'aigua no pot, alhora, estar calenta i estar freda, això vol dir que *estar calent* i *estar fred* no són propietats que pugui tenir l'aigua.» Responeu d'una manera raonada.
[2 punts]

OPCIÓ B

L'home noble reclama el seu enemic com una cosa pròpia, com una mena de distinció de la seva pròpia persona, no suporta cap altre enemic que aquell en el qual no hi ha res de menyspreable, sinó *moltes coses* respectables. Imaginem-nos, al contrari, «l'enemic» tal com el concep l'home del ressentiment. En això consisteix precisament el seu acte, la seva creació: ell ha concebut «l'enemic pervers», «el pervers» per antonomàsia, i aquest és, de fet, el seu concepte fonamental a partir del qual s'imagina com a imatge invertida i contraposada un «home bo»... que és ell mateix!

En l'home noble s'esdevé exactament el contrari: concep la idea fonamental de «bo» d'una forma prèvia i espontània, és a dir, a partir de la seva pròpia persona, i només a partir d'això es fa una idea d'allò que és «dolent». Aquest concepte de «dolent» d'origen noble i aquella idea de «pervers» sorgida de la bóta de cervesa que és l'odi insaciable —el primer concepte és una creació posterior, una cosa secundària, un color complementari, mentre que el segon concepte és quelcom d'original, el començament, l'*acte* veritable dins la concepció d'una moral dels esclaus— són molt diferents, per bé que ambdós termes, «dolent» i «pervers», es contraposin en aparença a la mateixa idea de «bo». Tanmateix, la idea de «bo» no és la mateixa. Només cal que ens preguntem qui és pròpiament «pervers» en el sentit de la moral del ressentiment. La resposta estricta és aquesta: precisament l'«home bo» de l'altra moral, precisament el noble, el poderós, el dominador, però tenyit d'un altre color, interpretat d'una altra manera i vist d'una altra forma per l'ull verinós del ressentiment.

Friedrich Wilhelm NIETZSCHE. *La genealogia de la moral*, I

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text l'expressió i el mot següents:
[1 punt]
  - a) «home noble»
  - b) «ressentiment»

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons Friedrich Wilhelm Nietzsche, de les afirmacions següents del text: «la idea de “bo” no és la mateixa. Només cal que ens preguntem qui és pròpiament “pervers” en el sentit de la moral del ressentiment. La resposta estricta és aquesta: precisament l’“home bo” de l'altra moral, precisament el noble [...]» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

4. Compareu la concepció de Nietzsche sobre la relació entre els nostres conceptes i el món o, més en general, sobre el coneixement, amb la concepció sobre aquesta mateixa qüestió d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental.
[2 punts]

5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «Si dues persones mantenen principis morals diferents, aleshores, com a mínim, una d'elles està equivocada.» Responeu d'una manera raonada.
[2 punts]

Institut
d'Estudis
Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés